

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen

Vår referens/dnr:
217/2017

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:
Fi2017/04328/S2

2017-12-18

Remissyttrande

Promemorian Beskattning av elektroniska cigaretter och vissa andra nikotinhaltiga produkter

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian avseende beskattning av elektroniska cigaretter och vissa andra nikotinhaltiga produkter och vill med anledning därav avge följande yttrande.

Svenskt Näringsliv

- Avstyrker från att införa en punktskatt på elektriska cigaretter och andra nikotinhaltiga produkter med anledning av utredningens bristfälliga konsekvensanalys.
- Avstyrker att det införs beloppsgränser för återbetalning av punktskatten.
- Ifrågasätter den punktskattemässiga kategoriseringen av "upphettade tobaksprodukter" som anges i utredningen då den saknar närmare motivering och analys. Om beskattning av "upphettade tobaksprodukter" ska komma ifråga, bör klassificeringsfrågan förgås av en utredning som beaktar hur andra EU-länder har gjort.

Bakgrund

E-cigaretter omfattas om EU:s tobaksproduktsdirektiv, vilket innebär att EU-länderna har gemensamma regler kring försäljning av dessa produkter. Däremot omfattas inte e-cigaretter av EU:s tobaksskattedirektiv och det innebär att det saknas någon EU-harmonisering av beskattningen av e-cigaretter. Istället finns en möjlighet för respektive EU-land införa en nationell punktskatt avseende e-cigaretter och detta har gjorts av tio av EU:s 28 medlemsländer. Av de länder som valt att ha en nationell punktskatt på e-cigaretter har Kroatien valt att ha en skatt på noll och Italien har den högsta skatten om EUR 3,93 för 10 ml vätska. Det innebär att endast nio av EU:s medlemsstater tar ut en nationell punktskatt på e-cigaretter.

Då punktskatt på e-cigarett inte är någon EU-harmoniserad skatt omfattas skatten av nationella förfaranderegler i respektive medlemsstat som inför en sådan punktskatt.

Införande av punktskatt på e-cigarett

Allmän utgångspunkt

Svenskt Näringsliv har ingen principiell invändning att det införs en punktskatt på e-cigarett och andra nikotinprodukter förutsatt att beslutet om införande fattas mot bakgrund av en grundlig konsekvensanalys och kartläggning och inte baseras på generella och ogrundade antaganden.

Utgångspunkten är att likvärdiga varor ska beskattas likvärdigt. Från den aspekten är det positivt att den föreslagna punktskatten inte enbart träffar e-cigarett utan även andra nikotinprodukter som inte utgör läkemedel. Vidare är det positivt att nikotinfri vätska till e-cigarett inte omfattas av den föreslagna punktskatten.

Svenskt Näringslivs uppfattning är att utredningen har presenterat ett bristfälligt beslutsunderlag som ska ligga till grund för införandet av en ny punktskatt.

Oklart hälsoargument

I utredningen anges att det finns starka folkhälsoskäl för att beskatta e-cigarett.¹ Utredningen konstaterar dock att det råder oenighet bland forskare gällande e-cigaretters hälsopåverkan och att dessa är mindre giftiga än cigaretter men sannolikt inte är ofarliga. Mot bakgrund av detta är det märkligt att utredningen framhåller att det finns starka folkhälsoargument för införande av en punktskatt, särskilt i ljuset av att andra länder valt att inte beskatta e-cigarett med beaktande av hälsoargument. I exempelvis England, som inte beskattar e-cigarett, betraktar Department of Health e-cigarett som en s.k. harm reduction-produkt och ingår i dess kontrollplan avseende tobak.² Att belysa hur andra EU-länder bedömt hälsoaspekten borde vara ett naturligt inslag i utredningen då hälsoaspekten är huvudargument för att inför en skatt.

Oklar bild av marknaden och oklara effekter av en skatt

I utredningens konsekvensanalys anges att det är svårt att uppskatta effekterna av att införa en skatt på e-vätskor med nikotin och andra nikotinhaltiga produkter. Vidare framgår av konsekvensanalysen att det finns begränsad kunskap hur konsumtionen av e-cigarett ser ut.³ Mot bakgrund av detta är det anmärkningsvärt att utredningen förslår att en punktskatt trots en saknad av en helhetsbild.

¹ Finansdepartementets skrivelse "Beskattning av elektroniska cigaretter och andra nikotinhaltiga produkter" från november 2017, s. 27.

² Department of Health, 2017, Towards a smoke free Generation – A Tobacco Control Plan

³ Finansdepartementets skrivelse "Beskattning av elektroniska cigaretter och andra nikotinhaltiga produkter" från november 2017, s. 39 - 40.

Vid bestämmande av skattenivå har utredningen tittat på Finland som har en skattesats om cirka tre kronor per milliliter e-vätska. I sitt resonemang om lämplig skattesats har utredningen beaktat att e-cigarett håller på att introduceras på den svenska marknaden och att det därför är viktigt att en prisökning som sker till följd av skatten inte i betydande utsträckning leder till att konsumtionen styrs bort från den legala marknaden och övergår till olaglig handel. Enligt utredningens beräkning skulle en skatt om två kronor per milliliter öka priset på en flaska med tio millilitervätska från 40 kronor till 65 kronor. Detta förutsätter att prishöjningen inte sker för annat än den tillkommande punktskatten och momsen på punktskatten.

Det är positivt att utredningen beaktar skattesatsen i Finland men givetvis måste även andra länder i vårt närområde beaktas vid en jämförelse. Det anges exempelvis inte att lejonparten av andra länder i vårt närområde, som exempelvis Danmark, Tyskland och Polen, helt saknar en punktskatt på e-cigarett. Ingen punktskatt är fortfarande normen i EU och det behöver beaktas vid bestämmande av skattenivå.

En punktskatt i enlighet med utredningens förslag skulle höja det nuvarande priset för e-vätska i Sverige med 62,5 procent, vilket skulle innebära att en liter e-vätska skulle kosta 6 500 kr varar 3 300 kr utgör punktskatt och moms. Det finns en risk att det med anledning av en så stor prisökning i Sverige relativt andra länder uppkommer en lukrativ illegal marknad i Sverige för nikotinprodukter, något som riskerar innebära minskade momsintäkter, okontrollerad försäljning till ungdomar och intäkter till kriminella verksamheter. Mot bakgrund av detta behövs en klarare bild hur den nuvarande konsumtionen ser ut gällande försäljningsnivåer, vilka grupper som är konsumenter, handelsflöden av produkterna etc.

Utredningen redovisar inte vilka effekter skatten får på den olaga handeln, detta trots att utredningen anger att det är viktigt att konsumtionen inte styrs bort från den legala svenska marknaden och övergår till olaglig handel som är svår att förhindra när den väl slagit rot. Även mot bakgrund av detta är det nödvändigt med en kartläggning av den nuvarande marknaden av e-cigarett och andra nikotinprodukter, för att bedöma effekten en punktskatt på den olagliga handeln och skatteintäkterna. Bedömningen måste bygga på en grundlig konsekvensanalys.

Sammanfattningsvis krävs en god orientering hur marknaden faktiskt ser ut för att kunna bestämma om det är lämpligt att införa en skatt och vilka skattesatser som då skulle vara lämpliga. Det underlag som presenterats i utredningen utgör inte ett tillfredställande beslutsunderlag för att införa en punktskatt på e-cigarett med nikotininhåll och andra nikotinprodukter som inte utgör läkemedel. Mot bakgrund av ovanstående avstyrker Svenskt Näringsliv utredningens förslag om att införa en punktskatt.

Upphettade tobaksprodukter

På sid 31 i finansdepartementets promemoria hänvisas till att regeringen anser att s.k. "upphettade tobaksprodukter", även benämnt "heated tobacco product" eller "heat-

not-burn", antingen ska ses som röktnak eller cigaretter från ett punktskatteperspektiv.⁴

Svenskt Näringsliv anser det anmärkningsvärt att det utan närmare motivering och analys fastslås att "upphettade produkter" ska kategoriseras som cigaretter eller röktnak, detta trots att den punktskattemässiga klassificeringen och beskattningen skiljer sig mellan EU:s medlemsländer. En majoritet av de medlemsländer som beskattar "upphettade tobaksprodukter" har infört en ny punktskattekategori för produktgruppen då dessa nya produkter inte har ansetts passa in i de befintliga kategorierna som finns angivna i tobaksskattedirektivet. Det bör noteras att ingen av de EU-länder som beskattar "upphettade produkter" synes beskatta dessa produkter som cigaretter. Det innebär att den svenska kategoriseringen skulle avvika från övriga EU-länder.

I avsaknad av närmare motivering och analys ifrågasätter Svenskt Näringsliv den punktskattemässiga kategoriseringen av "upphettade tobaksprodukter" som anges i utredningen. Om beskattning av "upphettade tobaksprodukter" ska komma ifråga, bör klassificeringsfrågan förgås av en utredning som beaktar hur andra EU-länder har gjort.

Beloppsgränser vid återbetalning

Svenskt Näringsliv motsätter sig den dolda skattehöjning som förslaget med beloppsgränser vid återbetalning innebär. I det föreslagna återbetalningssystemet införs en återbetalningsgräns som innebär att återbetalning endast medges för belopp över 1 500 kr per kvartal. Det innebär att Skatteverket inte återbetalar upp till 6 000 kr per år för den som är återbetalningsberättigad, vilket är oskäligt. Ett företag bör själv bäst bedöma huruvida administrationskostnaden är för hög för att i ett enskilt fall motivera en ansökan om återbetalning. Svenskt Näringsliv avstyrker därför förslaget till återbetalningsgräns.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Fall

Robert Lönn

⁴ Regeringens ställningstagande anges på sid 599 i budgetpropositionen för 2018.